

БІБЛІАГРАФІЧНЫ СПІС

Спіс выкарыстаных крыніц

1. Актавая кніга полацкага магістрата 1650 г.: зб. дакл. / НАН Беларусі, Ін-т гісторыі; склаў і падрыхт. да друку М.Ю. Гардзееў. – Мінск: Беларуская навука, 2006. – 270 с.: іл.
2. Акты Литовско-Русского государства / М. Довнар-Запольский. Вып. 1, т. 2. Довнар-Запольский, М.В. (1867 – 1934) 1390 – 1529 гг. – Б.в., б.г. – 258 с.
3. Александрович, С. Особенности развития городов Великого княжества Литовского в XVI – XVII вв. / С. Александрович // ГАЗ. – 1998. – № 13. – С. 157 – 161.
4. Алексеев, Л.В. Западные земли домонгольской Руси : очерки истории, археологии, культуры : в 2 кн. / Л.В. Алексеев ; Ин-т археологии РАН. – М. : Наука, 2006. – Кн. 1. – 2006. – 289 с.
5. Алексеев, Л.В. Западные земли домонгольской Руси : очерки истории, археологии, культуры : в 2 кн. / Л.В. Алексеев ; Ин-т археологии РАН. – М. : Наука, 2006. – Кн. 2. – 2006. – 167 с.
6. Алексеев, Л.В. Полоцкая земля (очерки истории Северной Белоруссии) в IX – XIII вв. / Л.В. Алексеев. – М.: Наука, 1966. – 296 с., ил.
7. Археалогія Беларусі. У 4 т. Т. 3. Сярэдневяковы перыяд (IX – XIII стст.) / Я.Г. Звяруга, Т.М. Каробушкіна, П.Ф. Лысенка, Г.В. Штыхаў: навук. рэд. П.Ф. Лысенка. – Мн.: “Беларуская навука”, 2000. – 554 с.: іл.
8. Археалогія Беларусі: у 4 т. / В.М. Ляўко [і інш.]; пад. рэд. В.М. Ляўко і інш. – Мінск: Беларуская навука, 2001. – Т. 4: Помнікі XIV – XVIII ст. – 597 с.
9. АСД. – Вільна, 1867. – Т. 1. – 409 с.
10. Бабятынскі, К. Дзейнасць войска Васіля Пятровіча Шарамецева на тэрыторыі Полацкага ваяводства ў час вайны Рэчы Паспалітай з Масковіяй у 1654 – 1655 гг. / К. Бабятынскі // АРСНЕ. – 2009. – № 4. – С. 288 – 311.
11. Без-Корнилович, М.О. Историческія сведенія о примечательнейших местах в Белорусіи с присовокупленіем и других сведеній к ней же относящихся / М.О. Без-Корнилович. – СПб.: В типографіи III Отд. Собст. Е. И. В. Канцеляріи, 1855. – 357 с.
12. Бектинеев, Ш.И. Торговые пути X – XV вв. на территории Белорусского Подвинья / Ш.И. Бектинеев // ИАПЗ (к 1125-летию г. Полоцка). – Полоцк, 1987. – С. 6 – 7.

13. Белецкий, В.Д. Городское ядро средневекового Пскова / В.Д. Белецкий, С.В. Белецкий. Ч. 1: Белецкий, С.В. Начало Пскова / С.В. Белецкий. – СПб., 1996. – 92 с.
14. Белецкий, С.В. Новые публикации материалов раскопок средневековых городов Белоруссии // С.В. Белецкий, Ю.А. Лесман // СА. – 1979. – № 1. – С. 303 – 313.
15. Белецкий, С.В. О нижнем слое Труворова городища (керамика и хронология) / С.В. Белецкий, Ю.А. Лесман // Изборск и его округа (Материалы II международной научно-практической конференции). – Изборск, 2006. – С. 71 – 100.
16. Белы, А. Plan von Polotzko anno 1707 / А. Белы // Спадчына. – 1998 – № 4 – С. 12 – 15.
17. Белы, А. Полацк у нямецкіх “Лягучых лістках” XVI ст. Інфлянцкая вайна на старонках першых еўрапейскіх газет / А. Белы // Спадчына. – 1997. – № 6. – С. 213 – 219.
18. Богомольников, В.В. Радимичи (по материалам курганов X–XII вв): Монография / В.В. Богомольников / Под научн. ред. О.А. Макушникова. ГГУ им Ф. Скорины. Научно-исследовательский институт восточнославянских народов при ГГУ им Ф. Скорины. – Гомель, 2004. – 226 с.
19. Бойцов, И.А. Красноглиняная керамика XV – XVI вв. из Большого Гнездиновского переулка (Москва) / И.А. Бойцов // Российская археология. – 1999. – № 1. – С. 152 – 163.
20. Бохан, Ю. Узбраенне войска ВКЛ другой паловы XIV – канца XVI ст. / Ю.М. Бохан. – Мн.: Экаперспектыва, 2002. – 336 с. з іл.
21. Бубенько, Т.С. Социотопографическая структура посада средневекового Витебска (X – первая половина XIV вв.) / Т.С. Бубенько // Труды VI Международного Конгресса славянской археологии. Т. 2. Славянский средневековый город. – М.: НПБО “Фонд археологии”, 1997. – С. 23 – 30.
22. Бубенько, Т.С. Средневековый Витебск. Посад – Нижний замок (X – первая половина XIV в.): Монография / Т.С. Бубенько. – Витебск: Издательство УО «ВГУ им П.М. Машерова», 2004. – 276 с.: ил.
23. Бубенько, Т.С. Стратиграфия и хронология нижнего слоя Витебска / Т.С. Бубенько, О.Н. Левко // Ранние славяне Белорусского Поднепровья и Подвинья / МАБ. – 2003. – № 8. – С. 71–95.
24. Булкин, В.А. Отчёт об археологических исследованиях Софийского собора и прилегающих к нему территорий в 1978 году В.А. Булкин // Архіў ІГНАНБ. – Воп. 1. – Спр. 594.
25. Бэрк, П. Народная культура Эўропы ранняга Новага часу / П. Бэрк. – Мінск: Тэхналогія, 1999. – 380 с.
26. Вайцяховіч, А.В. Курганны могільнік каля вёскі Новыя Валосавічы Лепельскага раёна / А.В. Вайцяховіч // МАБ. – 2006. – № 11. – С. 94–103.

27. Вайцяховіч, А.В. Пахавальны абрад некропалей полацкіх культавых будынкаў XII – XIII стагоддзяў / А.В. Вайцяховіч // Вестник ПГУ. Серия А. Гуманитарные науки. – 2008. – № 7. С. 20 – 27.
28. Варонін, В. Мяшчанскае землеўладанне ў Полацкім ваяводстве ў 1-й палове XVI ст. / В. Варонін // ГАППЗ: матэрыялы III міжнар. навук. канф. – Полацк: Полацкі гісторыка-культурны музей-запаведнік; ПГУ, 1998. – С. 58 – 63.
29. Варонін, В. Новая літаратура: агляды і рэцэнзіі: “Тарасаў, Сяргей В. Полацк IX – XVII ст.: Гісторыя і тапаграфія / В. Варонін. – Мінск: Беларуская навука, 1998. – 183. іл.” // БГА. Т. 7. Сш. 1 (12). 2000. – С. 246 – 254.
30. Варонін, В. Полацк / В. Варонін // Вялікае княства Літоўскае: Энцыклапедыя. У 2 т. Т. 2: Кадэцкі корпус – Яцкевіч / Рэдкал.: Г.П. Пашкоў (гал. рэд.) і інш.; Маст. З.Э. Герасімовіч. – Мінск: БелЭн, 2006. – С. 443 – 445.
31. Варонін, В. Тэстамент полацкага бурмістра Давыда Панкова 1559 г. / В. Варонін // ГАППЗ // Матэрыялы IV Міжнароднай навуковай канферэнцыі. – Полацк: НПКМЗ, 2003. – Полацк, 2003. – С. 32 – 40.
32. Варонін, В.А. Падзеі 1307 года ў Полацку: спроба крытычнага разбору В.А. Варонін // ГАППЗ: матэрыялы V Міжнароднай навуковай канферэнцыі (24 – 25 кастрычніка 2007 г.). – Полацк: НПКМЗ, 2009. – С. 30 – 40.
33. Варонін, В.А. Праваслаўныя цэрквы і манастыры горада Полацка (да 1582 года) / В.А. Варонін // *Studia Historica Europae Orientalis* = Исследования по истории Восточной Европы : науч. сб. Вып. 2. – Мінск: РИВШ, 2009. – С. 152 – 174.
34. Варонін, В.А. Сацыяльна-эканамічнае і палітычнае развіццё Полацкага ваяводства ў першай палове XVI стагоддзя: дыс. ... канд. гіст. навук: 07.00.02 / В.А. Варонін. – Мінск, 2000. – 109 с.
35. Викентьев, В.П. Полоцкий кадетский корпус. Исторический очерк 75-летия его существования / В.П. Викентьев. – Полоцк: Типография Х.В. Клячко, 1910. – 396 с. [приложений 43 с.].
36. Витебская старина / сост. А. Сапунов, 1883. – Т. I: Витебск: Типо-литография Г.А. Малкина. – 664 с.
37. Витебская старина / сост. А. Сапунов, 1885. – Т. IV: Витебск: Типо-литография Г.А. Малкина. – 394 + XII с.
38. Витебская старина / сост. А. Сапунов, 1888. – Т. V: Витебск: Типо-литография Г.А. Малкина. – 670 с. + 40 л. ил.
39. Возний, І. Формування торгово-ремісничих посадів давньоруських міст кінця X – першої половини XIII ст. на території межиріччя Верхнього Сірету та Середнього Дністра / І. Возний, А. Федорук // Наукові записки з української історії: Збірник наукових статей. – Вип. 20. – Переяслав-Хмельницький, 2008. – С. 139 – 147.

40. Волковицкий, А.И. Материальная культура древней Ладogi / А.И. Волковицкий, Б.С. Короткевич, С.Л. Кузьмин // Старая Ладога. Древняя столица Руси. Каталог выставки – СПб: Изд-во Государственного Эрмитажа, 2003. – С. 133 – 142.
41. Вуглік, І.Р. Матэрыяльная культура Полаччыны ў крыніцах канца XVIII – пачатку XIX стагоддзя (новыя матэрыялы і даследчыцкія ракурсы) / І.Р. Вуглік // Вестник ПГУ. Серия А. Гуманитарные науки. – 2010. – № 7. – С. 195 – 198.
42. Габрусь, Т.В. Мураваныя харалы: Сакральная архітэктура беларускага барока / Т.В. Габрусь. – Мінск: Ураджай, 2001. – 287 с.: іл.
43. Ганецкая, І.У. Імпарт у Полацку X – XIII стст. па археалагічных матэрыялах / І.У. Ганецкая // ГАППЗ // Матэрыялы IV Міжнароднай навуковай канферэнцыі. – Полацк: НППКМЗ, 2003. – С. 50 – 58.
44. Ганецкая, І.У. Маёліка на Беларусі ў XI – XVIII ст / І.У. Ганецкая. – Мінск, 1995. – 120 с.
45. Гардзеў, М. Акты па аперацыях з нерухомасцю ў полацкіх магістрацкіх кнігах другой паловы XVII ст. / М. Гардзеў // СРН. – 2004. – Т. 1. – С. 50 – 58.
46. Гардзеў, М. Дакументы па гісторыі рамяства ў актавай кнізе полацкага магістрата за 1656 – 1657 г. / М. Гардзеў // БГА. – Т. 10. Сшытак 1 – 2 (18 – 19). Снежань 2003. – С. 175 – 187.
47. Гардзеў, Ю. Магдэбургская Гародня / Ю. Гардзеў. – Гародня – Wrocław: Wrocławska Drukarnia naukowa PAN im S. Kulczyńskiego Sp., 2008. – 383 с.
48. Гейденштейн, Р. Записки о Московской войне (1578 – 1582) / Р. Гейденштейн. – С-Птб.: Издание археографической комиссии, 1889. – 309 с. [указатели – 27 с.].
49. Географический словарь Российского государства. Ч. 4. Отд. 1. – М.: Университетская типография у Любия, Гария и Попова, 1805. – 1366 с.
50. Гістарычны атлас Беларусі. Т. 1. Беларусь ад старажытных часоў да канца XVIII ст. – Варшава – Мінск: “Efekt”, 2008. – 164 с.: іл.
51. Гісторыя Беларусі: У 6 т. Т. 1. Старажытная Беларусь: Ад першапачатковага засялення да сярэдзіны XIII ст. / Рэдкал: М. Касцюк (гал. рэд.) і інш. – Мн.: “Экаперспектыва”, 2000 – 351 с.; іл.
52. Гліннік, В. Полацкія саборныя цэрквы (X – XX стст.) / В.В. Гліннік // Беларускі горад у часе і прасторы: 500 гадоў Полацкай магдэбургіі: зб. навук. прац. – Наваполацк: ПДУ, 2001. – С. 198 – 205.
53. Гліннік, В.В. Да гісторыі будаўнічай актыўнасці полацкіх езуітаў у фальварку Спас / В.В. Гліннік // Матэрыялы IV Міжнароднай навуковай канферэнцыі. – Полацк: НППКМЗ, 2003. – С. 64 – 73.

54. Гліннік, В.В. Невядомая познегатычная выява полацкай трагедыі 1563 г. / В.В. Гліннік // Матэрыялы навук.-практ. канф. (па выніках навукова-даследчай работы ў 2004 г.). – Полацк: НППГКМЗ, 2004. – С. 143 – 159.
55. Голубева, Л.А. Назначение железных игл с кольцами / Л.А. Голубева // СА. – 1971. – № 4. – С. 114–125.
56. Горский, А.А. Русь: От славянского Расселения до Московского царства / А.А. Горский. – М.: Языки славянской культуры, 2004. – 392 с. – (Studia historica).
57. Горюнова, В.М. О появлении раннекруговой керамики в Северо-Восточной Руси / В.М. Горюнова, В.А. Лапшин // Археология, история, нумизматика, этнография Восточной Европы: Сб. статей памяти проф. И.В. Дубова / Под ред. А.Н. Кирпичникова, В.Н. Седых. – СПб.: Изд-во С.-Петербургского ун-та, 2004. – С. 55 –72.
58. Гурин, М.Ф. Кузнечное ремесло Полоцкой земли IX – XIII вв. / М.Ф. Гурин. / АН БССР. Ин-т истории. – Минск: Наука и техника, 1987. – 149 [2] с., 16 л. ил.
59. Далэнга-Хадакоўскі З. Выбранае / Зарыян Далэнга-Хадакоўскі; Уклад., прадм., камент. Л. Мараш. – Мінск: Кнігазбор, 2007. – 448 с. [8] с.: іл.
60. Даўгяла, З. Ролосіае тосніа. Гістарычна-тапаграфічны нарыс полацкіх умацаванняў / З. Даўгяла // Запіскі аддзелу гуманітарных навук Ін-та беларускае культуры. Менск, 1928. Кн. 3. Працы клясы гісторыі. Т 2. С. 209 – 239.
61. Дворниченко, А.Ю. Земская и государственная традиции в истории дореволюционной России / А.Ю. Дворничеснко // История. Мир прошлого в современном освещении. Сборник научных статей к 75-летию профессора Э.Д. Фролова. – СПб: Изд-во С. – Петербургского университета, 2008. – С. 459 – 474.
62. Джаксон, Т.Н. Austr i Gordum: Древнерусские топонимы в древнескандинавских источниках / Т.Н. Джаксон. – М.: Языки славянской культуры, 2001. – 208 с., рис., табл.
63. Дзярновіч, А.І. Гарадская сядзіба Полацка XVII ст. (паводле інвентара з Радзівілаўскага архіва) / А.І. Дзярновіч // ГАППЗ: матэрыялы V Міжнароднай навуковай канферэнцыі (24 – 25 кастрычніка 2007 г.). – Полацк: НППГКМЗ, 2009. – С. 65 – 75.
64. Доўнар, А. Пацвярджальны прывілей Полацку 1633 г. (нарыс з гісторыі Полацка 30-х гг. XVII ст.) / А. Доўнар // СРН. Т. 1. – Полацк, 2004. – С. 43 – 49.
65. Дук, Д.У. Справаздача аб археалагічным наглядзе за пракладаннем траншэі цеплатрасы па вул. Гоголя ў г. Полацку (2007 г.) / Д.У. Дук // Архіў ІГНАНБ. – Воп. 1. – Спр. 2513.

66. Дук, Д.У. Справаздача аб археалагічным наглядзе за пракладаннем траншэі цеплатрасы па завулку вул. Юбілейнай у г. Полацку ў 2007 г. / Д.У. Дук // Архіў ІГНАНБ. – Воп. 1. – Спр. 2511.

67. Дук, Д.У. Справаздача аб археалагічным наглядзе за рамонтам цеплатрасы па вул. Камуністычнай 15 у г. Полацку ў 2007 г. / Д.У. Дук // Архіў ІГНАНБ. – Воп. 1. – Спр. 2512.

68. Дук, Д.У. Справаздача аб археалагічным назіранні за пракладкай траншэі цеплатрасы на тэрыторыі былога Барысаглебскага манастыра г. Полацка ў 2003 годзе / Д.У. Дук // Архіў ІГНАНБ. – Воп. 1. – Спр. 2078.

69. Дук, Д.У. Справаздача аб археалагічных даследаваннях на аб'екце “Узвядзенне офіснага будынка па вул. Ніжнепакроўскай (Леніна), 26” у 2008 г. / Д.У. Дук // Архіў ІГНАНБ. – Воп. 1. – Спр. 2602.

70. Дук, Д.У. Справаздача аб археалагічных раскопках і наглядзе ў горадзе Полацку ў 2005 годзе / Д.У. Дук // Архіў ІГНАНБ. – Воп. 1. – Спр. 2284.

71. Дук, Д.У. Справаздача аб археалагічных раскопках на Ніжнім замку Полацка ў 2008 г. / Д.У. Дук // Архіў ІГНАНБ. – Воп. 1. – Спр. 2600.

72. Дук, Д.У. Справаздача аб археалагічных раскопках на полацкім гарадзішчы ў 2007 г. У 2 частках: Ч. 1. Тэкст; Ч. 2. Фотаздымкі і ілюстрацыі / Д.У. Дук // Архіў ІГНАНБ. – Воп. 1. – Спр. 2537.

73. Дук, Д.У. Справаздача аб археалагічных раскопках у горадзе Полацку ў 2002 годзе: у 2-х ч. / Д.У. Дук // Архіў ІГНАНБ. – Воп. 1. – Спр. 2046 а. Ч. I: Тэкст.

74. Дук, Д.У. Справаздача аб археалагічных раскопках у горадзе Полацку і Полацкім раёне ў 2006 годзе / Д.У. Дук // Архіў ІГНАНБ. Воп. 1. – Спр. 2368.

75. Дук, Д.У. Справаздача аб палявых археалагічных даследаваннях у горадзе Полацку ў 2003 годзе. / Д.У. Дук // Архіў ІГНАНБ. Воп. 1. – Спр. 2079 а. Частка 1. Тэкст.

76. Дук, Д.У. Справаздача аб палявых археалагічных даследаваннях у Полацку ў 2000 г. / Д.У. Дук, С.В. Тарасаў // Архіў ІГНАНБ. – Воп. 1. – Спр. 1880.

77. Дук, Д.У. Справаздача аб палявых археалагічных даследаваннях у Полацку ў 2001 г. / Д.У. Дук // Архіў ІГНАНБ. – Воп. 1. – Спр. 1921.

78. Дук, Д.У. Справаздача аб раскопках у горадзе Полацку, Верхнядзвінскім і Расонскім раёнах Віцебскай вобласці ў 2004 годзе / Д.У. Дук // Архіў ІГНАНБ. – Воп. 1. – Спр. 2167.

79. Дэйніс, И.П. Полоцкая старина (исторические места, памятники старины г. Полоцка и ряд событий из его истории. Некоторые справочные материалы по г. Полоцку) / И.П. Дэйніс. Часть II. Полоцк, 1978 // НППКМЗ. Кніга паступленняў – 2 – 1422/8.

80. Дэйніс, І.П. Полацкая даўніна / І.П. Дэйніс; уклад., прад. і камент. М. Баўтовіча; пер. з руск. мовы М. Ермалаева. – Мінск: Медисонт, 2007. – 330 с.
81. Емельянчик, О.А. Население Полоцка XVII – XVIII веков по данным антропологии (по материалам раскопок на полоцком городище) / О.А. Емельянчик, И.В. Кошкин // Вестник ПГУ. Серия А. Гуманитарные науки. – 2009. – № 1. С. 9 – 15.
82. Емялянчык, В.А. Вынікі антрапалагічных даследаванняў на тэрыторыі Беларускага Падзвіння ў 1998 – 2008 гады / В.А. Емялянчык // Беларускае Падзвінне: вопыт, метадыка і вынікі палявых даследаванняў (да 80-годдзя пачатку археалагічных раскопак у г. Полацку): зб. навук. прац рэсп. навук.-практ. семінара, Полацк, 20 – 21 лістап. 2008 г. / пад агульн. рэд. Д.У. Дука, У.А. Лобача. – Наваполацк: ПДУ, 2009. – С. 30 – 37.
83. Енуков, В.В. Погребальный обряд славян Смоленского Поднепровья и Витебского Подвинья / В.В. Енуков: автореферат дисс. кандидата исторических наук. – М., 1987. – 20 с.
84. Енуков, В.В. Ранний этап формирования Смоленско-Полоцких кривичей (по археологическим материалам) / В.В. Енуков. – М., 1990. – 254 с.
85. Еремеев, И. Древний Лукомль. Лепная керамика и раннесредневековый культурный слой / И. Еремеев, Г. Штыхов // Acta archaeologica Albarutenica. Vol. I. (Вып. 1) / Уклад. М.А. Плавінскі, В.М. Сідаровіч. – Мінск : І.П. Логвінаў, 2007. – С. 110 – 134.
86. Еремеев, И. Лепная керамика средневекового Витебска / И. Еремеев, Т. Бубенько, Г. Штыхов // Acta archaeologica Albaruthenica. Vol. II (Вып. 2) / Уклад. М.А. Плавінскі, В.М. Сідаровіч. – Мінск : І.П. Логвінаў, 2007. – С. 5 – 24.
87. Ермаловіч, М. Старажытная Беларусь: Полацкі і новагародскі перыяды / М. Ермаловіч. – Мн.: Маст. літ., 1990. – 366 с.: іл.
88. Загарульскі, Э.М. Заходняя Русь: IX – XIII стст.: Вучэб. дапам / Э.М. Загарульскі. – Мн.: Універсітэцкае, 1998. – 240 с.
89. Загорульский, Э.М. Возникновение Минска / Э.М. Загорульский. – Мн.: Изд-во БГУ, 1982. – 538 с., ил.
90. Загорульский, Э.М. Древняя история Белоруссии. Дисс. на соискание уч. степени доктора ист. наук в форме научного доклада / Э.М. Загорульский. – М., 1983. – 43 с.
91. Заяц, Ю.А. Заславль в эпоху феодализма / Ю.А. Заяц. – Мн.: Навука і тэхніка, 1995. – 208 с.
92. Заяц, Ю.А. Классификация керамической посуды Заславля / Ю.А. Заяц // Сярэдневяковыя старажытнасці Беларусі: Новыя матэрыялы і даследаванні / рэд. В.М. Ляўко. – Мінск: Навука і тэхніка, 1993. – С. 108 – 118.
93. Заяц, Ю.А. О постройке с изразцовыми печами возле княжеского терема в Полоцке / Ю.А. Заяц // ГАЗ. – 1997. – № 12. – С. 92 – 102.

94. Зверуго, Я.Г. Верхнее Понеманье в IX – XIII вв. / Я.Г. Зверуго. – Минск: Наука і тэхніка, 1989. – 208 с., іл.
95. Зверуго, Я.Г. Древний Волковыск (X – XIV вв.) / Я.Г. Зверуго. – Мн.: Наука и техника, 1975. – 144 с.
96. Здановіч, Н.І. Беларуская паліваная кераміка XI – XVIII стст. / Н. І. Здановіч, А.А. Трусаў. – Мінск: Наука і тэхніка, 1993. – 183 с.
97. Здановіч, Н.І. Комплекс рэчаў з пабудовы XVI ст. з Полацка / Н.І. Здановіч // ГіАППЗ. – Полацк: Полацкі гісторыка-культурны музей-запаведнік; ПГУ, 1998. – С. 125 – 140.
98. Здановіч, Н.І. Мсціслаўскі посуд XV – XIX стст. / Н.І. Здановіч, А.А. Трусаў // Помнікі культуры: новыя адкрыцці / рэд. С.В. Марцэлеў. – Мінск: Наука і тэхніка, 1985. – С. 195 – 200.
99. Зданович, Н.И. О некоторых видах неполивной посуды окислительного обжига Лидского замка / Н.И. Зданович // Древнерусское государство и славяне / редкол. Л.Д. Поболь и др. – Минск: Наука и техника, 1983. – С. 98 – 99.
100. Здановіч, Н.І. Справаздача аб правядзенні археалагічных раскопак у ліпені 1989 г. / Н.І. Здановіч // Архіў ІГНАНБ. – Воп. 1. – Спр. 1148 б.
101. Здановіч, Н.І. Справаздача пра археалагічныя раскопкі для рэканструкцыі жылога дома па вул. Фрунзэ ў г. Полацку ў 1989 г. / Н.І. Здановіч // Фонды НППГКМЗ. – Спр. № 14.
102. Здановіч, Н.І. Да пытання рэканструкцыі старажытнай забудовы Полацка / Н.І. Здановіч // ГАППЗ // Матэрыялы IV Міжнароднай навуковай канферэнцыі. – Полацк: НППГКМЗ, 2003. – С. 131 – 137.
103. Здановіч, Н.І. Комплекс рэчаў з пабудовы XVI ст. з Полацка / Н.І. Здановіч // ГАППЗ: матэрыялы III міжнар. навук. канф. – Полацк: Полацкі гісторыка-культурны музей-запаведнік; ПГУ, 1998. – С. 125 – 140.
104. Здановіч, Н.І. Справаздача аб правядзенні архітэктурна-археалагічных даследаванняў у маі і кастрычніку 1990 г. / Н.І. Здановіч // Архіў ІГНАНБ. – Воп. 1. – Спр. 1213 в.
105. Здановіч, Н.І. Справаздача пра археалагічныя даследаванні летам 1991 г. / Н.І. Здановіч // Архіў ІГНАНБ. – Воп. 1. – Спр. 1374.
106. Здановіч, Н.І. Справаздача пра археалагічныя даследаванні па вул. Леніна, 35 у г. Полацку ўлетку 1992 г. Кн. 1 / Н.І. Здановіч // Архіў ІГНАНБ. – Воп. 1. – Спр. 1450.
107. Здановіч, Н.І. Справаздача пра археалагічныя даследаванні рэштак агароджы ў жніўні 1992 г. / Н.І. Здановіч // Архіў ІГНАНБ. – Воп. 1. – Спр. 1447.

108. Здановіч, Н.І. Справаздача пра археалагічныя доследы па вул. К. Маркса, 1 у г. Полацку ў ліпені – жніўні 1990 г. Кн. 1 / Н.І. Здановіч // *Архіў ІГНАНБ.* – Воп. 1. – Спр. 1213 а.
109. Здановіч, Н.І. Справаздача пра архітэктурна-археалагічныя даследаванні ў жніўні 1991 г. (дом па вул. Фрунзе, 1 у г. Полацку) / Н.І. Здановіч // *Архіў ІГНАНБ.* – Воп. 1. – Спр. 1376.
110. Здановіч, Н.І. Справаздача пра архітэктурна-археалагічныя раскопкі летам 1991 г. / Н.І. Здановіч // *Архіў ІГНАНБ.* – Воп. 1. – Спр. 1373.
111. Івакін, Г.Ю. Дослідження південної частини Подолу в 1984 – 1985 рр. / Г.Ю. Івакін, Г.А. Козубовский // *Стародавній Київ. Археологічні дослідження 1984 – 1989: Зб. наук. праць.* – Київ: Наукова думка, 1993. – С. 104 – 133.
112. Иванова, Л.С. Из истории реформационной церкви в Полоцке (вторая половина XVI – первая половина XVII в.) / Л.С. Иванова // *ГАППЗ.* – Полоцк, 1992. – С. 25 – 27.
113. Игнатенко, А.П. Ремесленное производство в городах Белоруссии в XVII – XVIII вв. / А.П. Игнатенко. – Минск: Изд-во Мин-ва высш., средн. спец. и проф. образов. БССР, 1963. – 88 с.
114. Иезуиты в Полоцке: 1580 – 1820 гг.: в 2 ч. Ч. 1 / сост., примеч. и вступ. ст. Л.Ф. Данько, А.И. Судник. – Полоцк: А.И. Судник, 2005. – 40 с.: ил. – (Наследие Полоцкой земли. Вып. 2).
115. Ипатьевская летопись. (ПСРЛ. Том второй.) – М.: «Языки русской культуры», 1998. – 648 с.
116. ИЮМ. – Витебск: тип. Губ. правл., 1871. – Вып. 2. – 382 с.
117. ИЮМ. – Витебск: тип. Губ. правл., 1873. – Вып. 4. – 432 с.
118. ИЮМ. – Витебск: тип. Губ. правл., 1874. – Вып. 5. – 416 с.
119. ИЮМ. – Витебск: тип. Губ. правл., 1875. – Вып. 6. – 411 с.
120. ИЮМ. – Витебск: Типо-Литография Г.А. Малкина, 1892. – Вып. 23. – 512 [6], XXX с.
121. ИЮМ. – Б.м., б.в., б.г – Вып. 25. – 505, XLI с.
122. ИЮМ. – Витебск: Вит. Губ. Типо-Литография, 1895. – Вып. 26. – 516 + XXIV с.
123. ИЮМ. – Витебск: Вит. Губ. Типо-Литография, 1901. – Вып. 29. – 472 с.
124. Каргер, Н.К. отчёт о работе полоцкой археологической экспедиции в 1957 г. / Н.К. Каргер // *Архіў ІГНАНБ.* – Воп. 1. – Спр. 25.
125. Карлов, В.В. О факторах экономического и политического развития русского города в эпоху средневековья / В.В. Карлов // *Русский город (историко-методологический сборник).* – М.: Издательство Московского университета, 1976. – С. 32 – 69.

126. Кильдюшевский, В.И. Горшковидные изразцы в средневековом Пскове / В.И. Кильдюшевский // Памятники средневековой культуры. Открытия и версии / отв. ред. А.Н. Кирпичников, О.В. Овсянников. – СПб.: ART-CONTACT, 1994. – С. 89 – 96.
127. Кирпичников, А.Н. Древнерусское оружие. Вып. 2. Копья, сулицы, боевые топоры, булавы, кистени IX – XIII вв. / А.Н. Кирпичников // САИ / под общ. ред. Б.А. Рыбакова. – Вып. Е1–36. – Москва – Ленинград.: Наука, 1966. – 216 с: ил.
128. Кирпичников, А. Ладожская жемчужина в Балтийском мире / А. Кирпичников // Родина. – 2008. – № 9. – С. 37 – 40.
129. Клімаў, М. Археалагічныя працы 1996 года на Востраве ў Полацку / М. Клімаў // Acta archaeologica Albaruthenica. Vol. V (Вып. 5) / Уклад. М.А. Плавінскі, В.М. Сідаровіч. – Мінск : І.П. Логвінаў, 2009. – С. 46 – 49.
130. Клімаў, М. Справаздача за 1995 г. аб археалагічных даследаваннях у г. Полацку і Полацкім раёне / М.В. Клімаў, С.В. Тарасаў // Архіў ІГНАНБ. – Воп. 1. – Спр. 1599.
131. Клімаў, М.В. Матэрыялы да рэканструкцыі печы з посудпадобнай кафляй / М.В. Клімаў // МАБ. – 2003. – № 7. – С. 148-154.
132. Клімаў, М.В. Новае адкрыццё ў храналогіі старажытнага Полацка // БГЧ. – 2010. – № 5. – С. 5 – 7.
133. Клімаў, М.В. Справаздача за 1996 г. аб археалагічных даследаваннях у г. Полацку і Полацкім раёне / М.В. Клімаў // Архіў ІГНАНБ. – Воп. 1. – Спр. 1622.
134. Клімаў, М.В. Справаздача пра археалагічныя даследаванні ў г. Полацку ў 2008 г. / М.В. Клімаў // Архіў ІГНАНБ. – Воп. 1. – Спр. 2596.
135. Клімаў, М.В. Справаздача пра археалагічныя даследаванні ў г. Полацку ў 2009 г. / М.В. Клімаў // Архіў ІГНАНБ. На зацвярджэнні ў палявым камітэце.
136. Книга полоцкого похода 1563 г. (Исследование и текст) – СПб.: Российская национальная библиотека, 2004. – 107 с.
137. Коваленко, В. Археологические исследования Шестовицкого комплекса в 1998–2002 гг. / В. Коваленко, А. Моця, Ю. Сытый // Дружинні старожитності Центрально-Східно Європи VIII – XI ст. – Чернігів: Сіверянська думка, 2003. – С. 51–83.
138. Колчин, Б.А. Хронология новгородских древностей / Б.А. Колчин // Новгородский сборник. 50 лет раскопок Новгорода. – М.: Наука, 1982. – С. 156–177.
139. Колединский, Л. Аксиомы, теоремы и софизмы в интерпретации становления Верхнего замка Витебска / Л. Колединский // Castrum, urbis et

bellum: Зб. навук. прац. – Баранавічы: Баранав. узбуйн. друк., 2002. – С. 219 – 231.

140. Колосова, И.О. Улицы Полонища: XV – XVIII вв. / И.О. Колосова // Археология и история Пскова и Псковской земли: Материалы 50 научного семинара. Сб. статей / Под ред. В.В. Седова – Псков, 2004. – С. 39 – 60.

141. Колчин, Б.А. Археологии Новгорода 50 лет / Б.А. Колчин, В.Л. Янин // Новгородский сборник (50 лет раскопок Новгорода). – М.: Наука, 1982. – С. 3 – 137.

142. Кондратьева, О.А. Древнерусские гребни IX–XI вв.: местное производство и общеевропейские традиции / О.А. Кондратьева // Памятники старины. Концепции. Открытия. Версии. В 2 т. Т. 1. – С-Пб. – Псков, 1997. – С. 300 – 308.

143. Конецкий, В.Я. Исследования позднесредневекового селища у деревни Княжье село Любытинского района Новгородской области / В.Я. Конецкий, С.Г. Сивохин // Новгород и Новгородская земля. История и археология. – 1995. – Вып. 9. – С. 20 – 30.

144. Копыцкий, З.Ю. Экономическое развитие городов Белоруссии в XVI – первой половине XVII в. / З.Ю. Копыцкий. – Минск: Наука и техника, 1966. – 227 с.

145. Корзухина, Г.Ф. Древнерусские энколпионы. Кресты-реликварии XI – XIII вв. / Г.Ф. Корзухина, А.А. Пескова. – СПб: Петербургское Востоковедение, 2003. – 432 с.

146. Королёва, Э.В. К вопросу о дворах в средневековом Пскове (по материалам Васильевского раскопа) / Э.В. Королёва, Б.Н. Харлашов // Археологическое изучение Пскова. – 1994. – Вып. 2. – С. 77 – 96.

147. Котлярчук, А.С. Праздничная культура в городах России и Белоруссии XVII в.: официальные церемонии и крестьянская обрядность / А.С. Котлярчук. – СПб.: Петербургское Востоковедение, 2001. – 240 с.

148. Кошман, В. Выраб з перагародчатай эмаллю з раскопак Полацка ў кантэксце сінхронных знаходак з тэрыторыі Беларусі / В. Кошман // Археалагічны зборнік. Вып. 1 / Нац. музей гісторыі і культуры Беларусі; уклад. М.А. Плавінскі, В.М. Сідаровіч. – Мінск: Юніпак, 2006. – С. 66 – 69.

149. Красьянскі, В. “Чарцёж” места Віцебску 1664 году як дакументальны помнік да гісторыі беларускага драўлянага будаўніцтва / В. Красьянскі. – Мінск, 1928. – 55 с. [1].

150. Краўцэвіч, А.К. Стварэнне Вялікага княства Літоўскага / А.К. Краўцэвіч. – Rzeszów, 2000. – 238 с.

151. Куза, А.В. Древнерусские поселения / А.В. Куза // Древняя Русь. Город, замок, село. / Археология СССР. – М.: «Наука», 1985. – С. 39 – 135.

152. Лабутина, И.К. Историческая топография Пскова в XIV – XV вв. / И.К. Лабутина. – М.: Наука, 1985. – 248 с.
153. Лабутина, И.К. Раскопки в древней части посада средневекового Пскова (1967 – 1991 гг.) / И.К. Лабутина // Труды VI Международного Конгресса славянской археологии. Т. 2. Славянский средневековый город. – М.: НПБО “Фонд археологии”, 1997. – С. 188 – 196.
154. Лаврентьевская летопись. (ПСРЛ. Том первый) – М.: «Языки русской культуры», 1997. – 496 с.
155. Лавыш, К.А. Художественные традиции восточной и византийской культуры в искусстве средневековых городов Беларуси (X – XIV вв.) / К.А. Лавыш. – Минск : Беларус. навука, 2008. – 208 с.: ил.
156. Лебедев, Г.С. Эпоха викингов в Северной Европе и на Руси / Г.С. Лебедев. – СПб: Евразия, 2005. – 640 с.
157. Лебедевская летопись (ПСРЛ. Том двадцать девятый). Отв. ред. М.Н. Тихомиров. – М.: Наука, 1965. – С. 224 – 314.
158. Левко, О.Н. Витебск / О.Н. Левко; Нац. акад. наук Беларуси, Ин-т истории. – Минск: Беларус. навука, 2010. – 335 с.: ил.
159. Левко, О.Н. Полоцк – древнейший центр белорусской государственности и актуальные проблемы отечественной истории / О.Н. Левко // Вестник ПГУ. Серия А. Гуманитарные науки. 2008. № 1. – С. 7 – 16.
160. Левко, О.Н. Социально-топографическая и планировочная структура белорусского феодального города (по материалам Витебска) / О.Н. Левко // Труды V Международного конгресса славянской археологии. Т. 1. Вып. 2а. Секция II. Происхождение и эволюция раннесредневекового города. М., 1987. – С. 147 – 150.
161. Левко, О.Н. Средневековое гончарство северо-восточной Белорусии / О.Н. Левко. – Минск: Наука и техника, 1992. – 127 с.
162. Левко, О.Н. Средневековые территориально-административные центры северо-восточной Беларуси: Формирование и развитие / О.Н. Левко. – Мн.: Бел. навука, 2004. – 280 с.
163. Левко, О.Н. Торговые связи Витебска в X – XVIII вв. / О.Н. Левко / Под ред. Г.В. Штыхова. – Мн.: Наука и техника, 1989. – 87 с.: ил.
164. Лобач, У.А. Да пытання аб сакральнай тапаграфіі старажытнага Полацка / У.А. Лобач // ГАППЗ: матэрыялы V Міжнароднай навуковай канферэнцыі (24 – 25 кастрычніка 2007 г.). – Полацк: НППКМЗ, 2009. – С. 112 – 119.
165. Лысенко, П.Ф. Берестье / П.Ф. Лысенко. – Мн.: Наука и техника, 1985. – 399 с.: ил., 4 отд. л. черт.
166. Лысенко, П.Ф. Открытие Берестья / П.Ф. Лысенко. – Мн.: Наука и техника, 1989. – 159 с.

167. Лысенко, П.Ф. Туровская земля IX – XIII вв. / П.Ф. Лысенко. – Мн.: Беларуская навука, 1999. – 268 с., ил.
168. Любавский, М.К. Областное деление и местное самоуправление Литовско-русского государства / М.К. Любавский. – М.: Университетская типография, 1892. – 884 с.
169. Лютый, А.М. Социально-экономическое развитие городов Белоруссии в конце XVIII – первой половине XIX века / А.М. Лютый; под. ред. В.В. Чепко. – Минск: Наука и техника, 1987. – 181 с.
170. Ляўданскі, А.М. Археалёгічныя досьледы ў Полацкай акрузе / А.М. Ляўданскі // Запіскі аддзелу гуманітарных навук БАН. Кн. 2. Працы археалёгічнай камісіі. Т. 2. – Мн., 1930. – С. 157 – 198.
171. Ляўко, В.М. Ганчарны круг / В.М. Ляўко // Археалогія Беларусі: энцыклапедыя. У 2 т. Т. 1. А – К / рэдкал. : Т.У. Бялова (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск: Беларус. Энцыкл. імя П.Броўкі, 2009. – С. 218.
172. Макараў, М.Дз. Ад пасада да магдэбургіі: прававое становішча насельніцтва местаў Беларускага Падзвіння ў XIV – першай палове XVII ст. / М.Дз. Макараў. – Мінск: Экаперспектыва, 2008. – 248 с.
173. Макарова, Т.И. Поливная керамика / Т.И. Макарова, Р.Л. Розенфельдт // Археология. Древняя Русь. Быт и культура. – М.: Наука, 1997. – С. 28 – 30.
174. Макарова, Т.И. Украшения с перегородчатой эмалью / Т.И. Макарова // Археология. Древняя Русь. Быт и культура. – М.: Наука, 1997. – С. 55 – 60.
175. Макушников, О.А. Древнерусская оружейная мастерская из Гомия / О.А. Макушников // Старожитності Південної Русі. Матеріали III історико-археологічного семінару «Чернігів і його округу IX–XIII ст.». Чернігів, 15–18 травня 1990 р. / редкол.: П.П. Толочко [та інш.] – Чернігів, Сіверянська думка, 1993. – С. 121–130.
176. Макушников, О. Между Гнездовом и Киевом: моховский археологический комплекс X – XI вв. на юго-востоке Беларуси / О. Макушников // ГАЗ. – 2006. – № 22. – С. 130–138.
177. Марзалюк, І.А. Гарадзішча Змяёўка (Пелагееўскае гарадзішча) у Магілёве. Археалагічнае даследаванне / І.А. Марзалюк, Я.Р. Рыер. – Магілёў: УА “МДУ імя А.А. Куляшова”, 2010. – 68 с.: іл.
178. Марзалюк, І.А. Магілёў у XII – XVIII ст. Людзі і рэчы / І.А. Марзалюк. – Магілёў; Мінск: Веды, 1998. – 260 с.
179. Марзалюк, І.А. Этнічны і канфесійны свет беларускага горада XVI – XVIII стст. (Этнаканфесійны склад насельніцтва, этнічныя і канфесійныя стэрэатыпы беларускіх гараджан): манаграфія / І.А. Марзалюк. – Магілёў: МДУ імя А.А. Куляшова, 2007. – 164 с.: іл.

180. Медведев, А.Ф. Водоотводные сооружения и их значение в благоустройстве Новгорода Великого / А.Ф. Медведев // Труды Новгородской археологической экспедиции // МИА. Вып. 55. – М.: Изд-во АН СССР, 1956. – С. 208 – 227.
181. Медведев, А.Ф. Ручное метательное оружие (лук и стрелы, самострел) XIII–XIV вв. / САИ. – Вып. Е1–36. – М.: Наука, 1966. – 184 с.: ил.
182. Митрофанов, А.Г. Вопросы топографии, застройки и хронология Верхнего замка Полоцка / А.Г. Митрофанов // Архіў ІГНАНБ. – Воп. 1. – Спр. 111.
183. Митрофанов, А.Г. Дневник археологических раскопок в г. Полоцке / А.Г. Митрофанов // Архіў ІГ НАН Беларусі. – Воп. 1. – Спр. 89.
184. Митрофанов, А.Р. Отчёт о раскопках Полоцкой археологической экспедиции Ин-та истории АН БССР в 1959 г. / А.Р. Митрофанов // Архіў ІГ НАНБ. – Воп. 1. – Спр. 203.
185. Молчанова, Л.А. Очерки материальной культуры белорусов XVI – XVIII вв. / Л.А. Молчанов. – Минск: Наука и техника, 1981. – 112 с., ил.
186. Моргунов, Ю. Валы и крепостные стены X – XIII вв. в глазах их современников / Ю. Моргунов // Наукові записки з української історії: Збірник наукових статей. – Вип. 20. – Переяслав-Хмельницький, 2008. – С. 53 – 60.
187. Мядзведзева, В.У. Да пытання аб адной групе рогавых вырабаў / В.У. Мядзведзева // Древности Беларуси в системе межкультурных связей / МАБ, Вып. 11. – Минск: ГНУ «Институт истории НАН Беларуси», 2006. – С. 136 – 139.
188. Мядзведзева, В.У. Сярэдневяковыя шахматы Беларусі (гісторыка-археалагічнае даследаванне) / В.У. Мядзведзева. – Мн.: ДНУ “Інстытут гісторыі НАН Беларусі”, 2005. – 82 с.: іл.
189. Насевіч, В. Русь / В. Насевіч // Энциклапедыя гісторыі Беларусі: У 6 т. Т. 6. Кн. 1: Пузыны – Усяя. – Мн.: БелЭн, 2001. – С. 145 – 146.
190. Нефёдов, В.С. О времени возникновения культуры смоленско-полоцких длинных курганов / В.С. Нефёдов // Археология и история Пскова и Псковской земли. Материалы научного семинара 1996 – 1999. – Псков, 2000. – С. 191 – 199.
191. НГАБ. Фонд 1823. – Воп. 1. – Спр. 1. Актавая кніга Полацкага магістрата за 1656 – 1657 гг.
192. НГАБ. Фонд 1823. – Воп. 1. – Спр. 10. Актавая кніга Полацкага магістрата за 1721 г.
193. НГАБ. Фонд 1823. – Воп. 1. – Спр. 17. Актавая кніга Полацкага магістрата за 1732 г.
194. НГАБ. Фонд 1823. – Воп. 1. – Спр. 2. Актавая кніга Полацкага магістрата за 1704 г.

195. НГАБ. Фонд 1823. – Воп. 1. – Спр. 34. Актавая кніга Полацкага магістрата за 1755 г.
196. НГАБ. Фонд 1823. – Воп. 1. – Спр. 36. Актавая кніга Полацкага магістрата за 1758 г.
197. НГАБ. Фонд 1823. – Воп. 1. – Спр. 37. Актавая кніга Полацкага магістрата за 1759 г.
198. НГАБ. Фонд 1823. – Воп. 2. – Спр. 3. Актавая кніга Полацкага магістрата за 1676 г.
199. НГАБ. Фонд 1878. – Воп. 1. – Спр. 2. Дэкрэт аб справе паноў Буйніцкіх з Корсакамі, 01.08.1733 г.
200. НГАБ. Фонд 2424. – Воп. 1. – Спр. 1. Актавая кніга Полацкага гарадавога магістрата за 1779 год.
201. НГАБ. Фонд 2424. – Воп. 1. – Спр. 2. Актавая кніга Полацкага гарадавога магістрата за 1781 год.
202. НГАБ. Фонд 2424. – Воп. 1. – Спр. 3. Актавая кніга Полацкага гарадавога магістрата за 1782 год.
203. Носов, Е.Н. Городище под Новгородом и поселения Северного Приильменя (новые материалы и исследования) / Е.Н. Носов, В.М. Горюнова, А.В. Плохов // Труды Института материальной культуры РАН. – Т. XVIII. – СПб.: Издательство “Дмитрий Буланин”, 2005. – 404 с.: ил.
204. Носов, Е. Город новый – город старый (Рюриково городище – Новгород – София) / Е. Носов // Родина. – 2007. – № 6. – С. 26 – 27.
205. Носов, Е.Н. Новгородское (Рюриково) городище. – М.: Наука, 1990. – 212 с., ил.
206. Носов, Е.Н. У истоков Новгорода / Е.Н. Носов // Труды VI Международного Конгресса славянской археологии. Т. 2. Славянский средневековый город. – М.: НПБО “Фонд археологии”, 1997. – С. 272 – 285.
207. Описание документов и бумаг, хранящихся в Московском архиве Министерства юстиции. Кн. 21. Москва: б.в., б.г.,. – 592 с.
208. Памяць: Гіст.-дакум. хроніка Полацка / Рэд. кал.: Г.П. Пашкоў (гал. рэд.) і інш.; маст. Э.Э. Жакевіч. – Мн.: БелЭн, 2002. – С. 42 – 43.
209. Паничева, Л.Г. Белорусские изразцы XIV – XVII вв. как исторический источник: автореф. дис...канд. ист. наук: 07.00.06 / Л.Г. Паничева; Ин-т археологии АН СССР. – Л., 1980. – 16 с.
210. Пасадская, Ж. Гістарычныя могільнікі Полацка. Да праблемы іх вывучэння і аховы / Ж. Пасадская // ГАППЗ: матэрыялы III міжнар. навук. канф. – Полацк: Полацкі гісторыка-культурны музей-запаведнік; ПГУ, 1998. – С. 207 – 213.

211. Перхавко, В.Б. Классификация орудий труда и предметов вооружения из раннесредневековых памятников междуречья Днепра и Немана / В.Б. Перхавко // СА. – 1979. – № 4. – С. 40 – 72.
212. Плавінскі, М. Аб адной катэгорыі пахавальнага посуду ў курганах канца I – пачатку II тыс. н.э. на захадзе Полацкай зямлі / М. Плавінскі, А. Плавінскі // Acta archaeologica Albarutenica. Vol. I (Вып. 1) / Уклад. М.А. Плавінскі, В.М. Сідаровіч. – Мн.: І.П. Логвінаў, 2007. – С. 135 – 145.
213. Плавінскі, М. Ляпная кераміка полацкага селішча / М. Плавінскі, Г. Штыхаў // ГАЗ. – 2006. – № 21. – С. 62 – 73.
214. Плавінскі, М. Полацк да Рагвалода (пытанні тапаграфіі і храналогіі культурнага слоя) / М. Плавінскі // Acta archaeologica Albarutenica. Vol. II (Вып. 2) / Уклад. М.А. Плавінскі, В.М. Сідаровіч. – Мн.: І.П. Логвінаў, 2007. – С. 25 – 44.
215. Плавінскі, М.А. Нарысы гісторыі клінковай зброі X – XIII стст. на тэрыторыі Беларусі / М.А. Плавінскі. – Мінск : І.П. Логвінаў, 2009. – 158 с. : іл.
216. Плавінскі, М.А. Раннесярэднявечны Полацк: тапаграфічная структура і пытанні храналогіі / М.А. Плавінскі // ГАППЗ: матэрыялы V Міжнароднай навуковай канферэнцыі (24 – 25 кастрычніка 2007 г.). – Полацк: НППКМЗ, 2009. – С. 307 – 315.
217. Плавінскі, М.А. Раскопкі курганнага могільніка Мілты / М.А. Плавінскі, А.М. Плавінскі // ГАЗ. – 2005. – № 20. – С. 122 – 123.
218. Плавінскі, М.А. Фарміраванне і эвалюцыя комплексу зброі бліжняга бою і засцерагальнага ўзбраення X–XIII стст. на тэрыторыі Беларусі: дыс. ... канд. гіст. навук: 07.00.06 / М.А. Плавінскі. – Мінск, 2010. – 312 с.
219. Поболь, Л.Д. Древнерусский меч из Полоцка / Л.Д. Поболь // Весці АН БССР. Серыя грамадскіх навук. – 1960. – № 1. – С. 150 – 151.
220. Поболь, Л.Д. Отчёт об обследовании археологических памятников в г. Полоцке в 1959 году / Л.Д. Поболь // Архіў ІГНАНБ. – Воп. 1. – Спр. 112.
221. Покровская, Л.В. Новгородские одежные булавки (X–XIII вв.) / Л.В. Покровская // Историческая археология: традиции и перспективы. – М., 1998. – С. 175–181.
222. Полоцк: Ист. очерк / АН БССР. Ин-т истории; Редкол.: П.Т. Петриков (отв. ред.) и др. 2-е изд., перераб. и доп. – Мн.: Наука и техника, 1987. – 320 с.
223. Полоцкая ревизия 1552 г. К изданию подготовил И.И. Лаппо. – Москва: Университетская типография, Страстной бульвар, 1905. – 237 с.
224. Полоцкие грамоты XIII – начала XVI в.: в 6 вып. / Акад. наук СССР. Ин-т истории СССР. – М., 1977 – 1989. – Вып. 1 / сост. А.Л. Хороскевич. – 1977 – 228 с.

225. Полоцкие грамоты XIII – начала XVI в.: в 6 вып. / Акад. наук СССР. Ин-т истории СССР. – М., 1977 – 1989. – Вып. 2 / сост. А.Л. Хорошкевич. – 1978 – 220 с.
226. Полоцкие грамоты XIII – начала XVI в.: в 6 вып. / Акад. наук СССР. Ин-т истории СССР. – М., 1977 – 1989. – Вып. 3 / сост. А.Л. Хорошкевич. – 1980. – 214 с.
227. Полоцкие грамоты XIII – начала XVI в.: в 6 вып. / Акад. наук СССР. Ин-т истории СССР. – М., 1977 – 1989. – Вып. 4 / сост. А.Л. Хорошкевич. – 1982 – 217 с.
228. Рабинович, М.Г. Московская керамика / М.Г. Рабинович // МИА. – 1949. – № 12. – Т. II. – С. 57 – 105.
229. Раппопорт, П.А., Полоцкое зодчество XII века / П.А. Раппопорт // СА. – 1980. – № 3. – С. 143 – 163.
230. Раппопорт, П.А. Архитектура / П.А. Раппопорт // Древняя Русь. Город, замок, село. / Археология СССР. – М.: «Наука», 1985. – С. 154 – 166.
231. Раппопорт, П.А. Военное зодчество Западнорусских земель X – XIV вв. / П.А. Раппопорт / МИА. Вып. 140. – Л.: Изд-во «Наука», Ленинградское отделение, 1967. – 242 с.
232. Раппопорт, П.А. Отчёт об археологических раскопках 1976 г. / П.А. Раппопорт // Архіў ІГНАНБ. – Воп. 1. – Спр. 527.
233. Раппопорт, П.А. Отчёт об археологических раскопках 1977 г. / П.А. Раппопорт // Архіў ІГНАНБ. – Воп. 1. – Спр. 574.
234. Раппопорт, П.А. Очерки по истории военного зодчества Северо-Восточной и Северо-Западной Руси X – XV вв. / П.А. Раппопорт / МИА. Вып. 105. – М. – Л.: Изд-во АН СССР, 1961. – 248 с.
235. Раппопорт, П.А. Очерки по истории русского военного зодчества X – XIII вв. / П.А. Раппопорт / МИА. Вып. 52. – М. – Л.: Изд-во АН СССР, 1956. – 184 с.
236. РГАДА. Фонд 389. – Оп. 1. – Д. 573. Ревизия Полоцкого уезда 1563 г.
237. Розенфельдт, Р.Л. Московское керамическое производство XII – XVIII вв. / Р.Л. Розенфельдт // САИ. – 1968. – Е 1 – 39. – 124 с.
238. Русаў, П.А. Справаздача аб археалагічным наглядзе за землянымі работамі па вул. Сака і Ванцэці ў г. Полацку ў чэрвені – жніўні 1996 г. / П.А. Русаў // Архіў НТДП “Белінформрэстаўрацыя”. – Воп. 1. – Спр. № 103.
239. Русаў, П.А. Справаздача пра археалагічныя доследы на помніку архітэктуры XVIII ст. – доме генерал-губернатора ў г. Полацку / П.А. Русаў // Архіў ІГНАНБ. – Воп. 1. – Спр. 1692.
240. Рыбаков, Б.А. Ремесло / Б.А. Рыбаков // История культуры Древней Руси. Домонгольский период Том 1: Материальная культура. – М – Л.: Издательство Академии наук СССР, 1948. – С. 78 – 181.

241. Рябцева, С.С. Древнерусский ювелирный убор / С.С. Рябцева. – СПб.: Издательство Санкт-Петербургского института РАН “Нестор-История”, 2005. – 384 с.
242. Рябцевич, Д.В. Полоцкий пожар 1643 года / Д.В. Рябцевич // ГАППЗ: матэрыялы IV міжнар. навук. канф. – Полацк: НППКМЗ, 2003. – С. 213 – 215.
243. Сагановіч, Г. Невядомая вайна: 1654 – 1667 / Г. Сагановіч. – Мн.: Навука і тэхніка, 1995. – 144 с.
244. Сагановіч, Г.М. Паўночная Беларусь у апісанні Паўля Одэборна / Г.М. Сагановіч // БГА. – 2005. – Том. 12, Сш. 1 – 2 (22 – 23). – С. 162 – 189.
245. Сагановіч, Г.М. Справаздача аб правядзенні археалагічных даследаванняў у г. Полацку ў жніўні 1986 г. / Г.М. Сагановіч // Архіў ІГНАНБ. – Воп. 1. – Спр. 975.
246. Салаўёў, А.А. Каменныя будынкi полацкага езуіцкага калегіума апошняй чвэрці XVII – першай паловы XVIII стагоддзя (па выніках натуральных даследаванняў корпуса В) / А.А. Салаўёў // Беларускае Падзвінне: вопыт, методыка і вынікі палявых даследаванняў (да 80-годдзя пачатку археалагічных раскопак у г. Полацку): зб. навук. прац рэсп. навук.-практ. семінара, Полацк, 20 – 21 лістап. 2008 г. / пад агульн. рэд. Д.У. Дука, У.А. Лобача. – Наваполацк: ПДУ, 2009. – С. 70 – 79.
247. Сарабьянов, В.Д. Спасо-Преображенская церковь Евфросиньева монастыря и ее фрески / В.Д. Сарабьянов. – М.: Северный паломник, 2007 – 176 с.: илл.
248. Седова, М.В. Ювелирные изделия древнего Новгорода (X – XV вв.). / М.В. Седова. – М.: Наука, 1981. – 196 с.: ил.
249. Седов, В.В. Изборск в VIII – X веках В.В. Седов // Дружинні старожитності Центрально-Східно Європи VIII – XI ст. – Чернігів: Сіверянська думка, 2003. – С. С. 138 – 144.
250. Седов, В.В. Изборск в раннем Средневековье / В.В. Седов [отв. ред Н.А. Макаров] ; Ин-т археологии РАН. – М. : Наука, 2007. – 413 с. : ил.
251. Седов, В.В. Начало городов на Руси В.В. Седов // Древнерусское государство и славяне. – Мн.: Наука и техника, 1983. С. 53 – 54.
252. Седов, В.В. Формирование восточнославянской народности / В.В. Седов // Краткие сообщения института археологии АН СССР. М. – 1987. – Вып. 198. Средневековая археология Восточной Европы. – С. 10 – 15.
253. Селицкий, А.А. Живопись Полоцкой земли XI – XII вв./ А.А. Селицкий – Мн.: Навука і тэхніка, 1992. – 173 с.: ил.
254. Сементовский, А.М. Белорусские древности / А.М. Сементовский. Вып. 1. – С-Петербург: Типо-литография Н. Стефанова, 1890. – 137 с., ил.
255. Семянчук, Г.М. Раннесярэднявечныя ґрунтовыя могілнікі Дрысвяты-Пашавічы / Г.М. Семянчук // ГАЗ. – 2002. – № 17. – С. 191–195.

256. Сергина, Т.В. Опыт планиграфического исследования позднесредневековой городской керамики (по материалам раскопа УС – XI Смоленска) / Т.В. Сергина // Археология и история Пскова и Псковской земли / ред. В.В. Седов. – Псков, 1994. – С. 64 – 67.

257. Слюнченко, В.Г. Архитектурные памятники Полоцка. Историко-архитектурный очерк / В.Г. Слюнченко. – Минск: Полымя, 1988. – 48 с.

258. Соловьёв, А.А. Археологическое исследование дома № 15 по ул. Толстого в г. Полоцке при проведении ремонтных работ / А.А. Соловьёв // Матэрыялы навукова-практычнай канферэнцыі (па выніках навукова-даследчай работы ў 2004 г.). – Полацк: НППГКМЗ, 2004. – С. 64 – 78.

259. Соловьёв, А.А. Итоги археологического надзора за ремонтом теплотрассы на ул. Войкова в г. Полоцке / А.А. Соловьёв // МАБ. – 2009. – № 17. – С. 261.

260. Соловьёв, А.А. Отчёт об археологическом надзоре за ремонтом теплотрассы по ул. Войкова, 1 – 5 в г. Полоцке в 2007 г. / А.А. Соловьёв // Архіў ІГНАНБ. – Воп. 1. – Спр. 2510.

261. Справы полацкага гродзкага суда 1533 – 1539 гг. // Беларускі архіў. – Минск, 1928. – Т. 2. – 344 с.

262. Старая Ладога. Древняя столица Руси. Каталог выставки. – С-Пб: Изд-во Государственного Эрмитажа, 2003. – 121 с., ил.

263. Страчаная спадчына / Т.В. Габрусь [і інш.]; уклад. Т.В. Габрусь. – Минск: Полымя, 1998. – 351 с.

264. Судебная книга витебского воеводы, господарского маршалка, волковыского и оболецкого державцы М.В. Ключко. 1533 – 1540 (Литовская метрика. Книга № 228. Книга судных дел № 9) / [публ. подгот. В.А. Воронин, А.И. Груша, И.П. Старостина, А.Л. Хорошкевич; отв. ред. А.Л. Хорошкевич, Г.Я. Голенченко]; Ин-т славяноведения РАН; Ин-т истории НАН Беларуси; Белорусский гос. Ун-т; РГАДА. – М.: Наука, 2008. – 525 с.

265. Сяргеенка, Н.А. Люстрацыя паезуіцкіх маёнткаў 1774 года – каштоўная малавядомая крыніца па гісторыі Полаччыны другой паловы XVIII ст. / Н.А. Сяргеенка // Матэрыялы навукова-практычнай канферэнцыі (па выніках навукова-даследчай работы ў 2002 г.). – Полацк: НППГКМЗ, 2003. – С. 50 – 59.

266. Тарасаў, С.В. “Белыя плямы” полацкай археалогіі і гісторыі / С.В. Тарасаў // Беларускае Падзвінне: вопыт, методыка і вынікі палявых даследаванняў (да 80-годдзя пачатку археалагічных раскопак у г. Полацку): зб. навук. прац рэсп. навук.-практ. семінара, Полацк, 20 – 21 лістап. 2008 г. / пад агульн. рэд. Д.У. Дука, У.А. Лобача. – Наваполацк: ПДУ, 2009. – С. 79 – 91.

267. Тарасаў, С.В. Археалагічнае вывучэнне Полацка / С.В. Тарасаў // Памяць: Гіст.-дакум. хроніка Полацка / Рэд. кал.: Г.П. Пашкоў (гал. рэд.) і інш.; маст. Э.Э. Жакевіч. – Мн.: БелЭн, 2002. – С. 27 – 48.
268. Тарасаў, С.В. Вялікі пасад у Полацку / С.В. Тарасаў // ПГКБ. – 1988. – № 4. – С. 18 – 21.
269. Тарасаў, С.В. Да пытання аб тапаграфіі Полацка IX – XI стст. / С.В. Тарасаў // ГАППЗ: матэрыялы III міжнар. навук. канф. – Полацк: Полацкі гісторыка-культурны музей-запаведнік; ПГУ, 1998. – С. 298 – 303.
270. Тарасаў, С.В. Дэмаграфічная структура Полацка XI – XVII стст. па гісторыка-археалагічным крыніцам / С.В. Тарасаў // ГАППЗ. – Полацк, 1992. – С. 59 – 61.
271. Тарасаў, С.В. Полацк IX – XVII стст.: Гісторыя і тапаграфія / С.В. Тарасаў. – Мн.: Беларуская навука, 1998. – 183 с.: іл.
272. Тарасаў, С.В. Полацкі Верхні замак / С.В. Тарасаў // АіНБ / Беларус. энцыкл.; рэдкал.: В.В. Гетаў і інш. – Мінск: БелЭн, 1993. – С. 508.
273. Тарасаў, С.В. Полацкі Вялікі пасад / С.В. Тарасаў // АіНБ / Беларус. энцыкл.; рэдкал.: В.В. Гетаў і інш. – Мінск: БелЭн, 1993. – С. 508.
274. Тарасаў, С.В. Полацкі Запалоцкі пасад / С.В. Тарасаў // АіНБ / Беларус. энцыкл.; рэдкал.: В.В. Гетаў і інш. – Мінск: БелЭн, 1993. – С. 509.
275. Тарасаў, С.В. Раскопкі А.Р. Мітрафанава ў Полацку ў 1958 – 1960 гг. у святле новых дадзеных / С.В. Тарасаў // Насельніцтва Беларусі і сумежных тэрыторый ў эпоху жалеза. Тэзісы дакладаў канферэнцыі, прысвечаных 80-годдзю з дня нараджэння А.Р. Мітрафанава (10-12 снежня 1992 г.). – Мн.: МП «ЭПІКО», 1992. – С. 16 – 18.
276. Тарасаў, С.В. Справаздача аб археалагічных доследах у Полацку і полацкай акрузе ў 1990 г. / С.В. Тарасаў // Архіў ІГНАНБ. – Воп. 1. – Спр. 1205.
277. Тарасаў, С.В. Справаздача аб археалагічных доследах у Полацку і полацкай акрузе ў 1991 г. / С.В. Тарасаў // Архіў ІГНАНБ. – Воп. 1. – Спр. 1371.
278. Тарасаў, С.В. Справаздача аб археалагічных доследах у Полацку і полацкай акрузе ў 1992 г. / С.В. Тарасаў // Архіў ІГНАНБ. – Воп. 1. – Спр. 1422.
279. Тарасаў, С.В. Справаздача аб археалагічных доследах у Полацку і полацкай акрузе ў 1993 г. / С.В. Тарасаў // Архіў ІГНАНБ. – Воп. 1. – Спр. 1496.
280. Тарасаў, С.В. Сядзіба полацкіх ювеліраў XII – XIII стст. / С.В. Тарасаў // ГАППЗ // Матэрыялы IV Міжнароднай навуковай канферэнцыі. – Полацк: НППКМЗ, 2003. – С. 267 – 272.
281. Тарасов, С.В. К вопросу о развитии топографической структуры Полоцка IX – XVII вв. / С.В. Тарасов // ИАППЗ (к 1125-летию г. Полоцка). – Полоцк, 1987. – С. 59 – 61.
282. Тарасов, С.В. Отчёт о раскопках в Полоцке в 1986 г. / С.В. Тарасов // Архіў ІГНАНБ. – Воп. 1. – Спр. 953.

283. Тарасов, С.В. Отчёт о раскопках в Полоцке и Полоцкой округе в 1987 г. / С.В. Тарасов // Архіў ІГНАНБ. – Воп. 1. – Спр. 1014.
284. Тарасов, С.В. Отчёт о раскопках в Полоцке в 1988 г. / С.В. Тарасов // Архіў ІГНАНБ. – Воп. 1. – Спр. 1084.
285. Тарасов, С.В. Отчёт о раскопках в Полоцке в 1989 г. / С.В. Тарасов // Архіў ІГНАНБ. – Воп. 1. – Спр. 1165.
286. Тарасов, С.В. Раскопки на Великом посаде в г. Полоцке / С.В. Тарасов, Г.Н. Романенкова // ИАППЗ (к 1125-летию г. Полоцка). – Полоцк, 1987. – С. 62 – 63.
287. Тарасов, С.В. Технология и инструменты кожевенно-сапожного ремесла Полоцка и Минска (XI – XVIII вв.) / С.В. Тарасов // Памятники науки и техники, 1987 – 1988. – М.: Наука, 1989. – С. 164 – 175.
288. Тимошук, Б.А. Восточные славяне: от общины к городам / Б.А. Тимошук / Отв. ред. С.А. Плетнева. – М. : Изд-во МГУ, 1995. – 261 с.
289. Тихомиров, М.Н. Древнерусские города / М.Н. Тихомиров. – М.: Государственное издательство политической литературы, 1956. – 478 с.
290. Ткачев, М.А. Замки Белоруссии / М.А. Ткачев. – Минск: Полымя, 1987. – 220 [2] с.: ил.
291. Толочко, П.П. Древнерусский феодальный город / П.П. Толочко / АН УССР. Ин-т археологии; Отв. ред. С.А. Высоцкий. – Киев: Наук. думка, 1989. – 256 с.
292. Трусаў, А.А. Стары замак у Гродне XI – XVIII стст.: Гіст.-археал. нарыс / А.А. Трусаў, В.Е. Собаль, Н.І. Здановіч. – Мн.: Навука і тэхніка, 1993. – 152 с.: іл.
293. Улащик, Н.Н. Одежда белорусов XVI – XVIII вв. / Н.Н. Улащик // Древняя одежда народов Восточной Европы (Материалы к историко-этнограф. атласу). – М.: Наука, 1986. – С. 133 – 145.
294. Успенский, Б. А. Филологические разыскания в области славянских древностей (Реликты язычества в восточнославянском культе Николая Мирликийского) / Б.А. Успенский. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1982. – 248 с.
295. Фадеев, Л.А. Происхождение и роль системы городских концов в развитии древнейших русских городов / Л.А. Фадеев // Русский город (историко-методологический сборник). – М.: Издательство Московского университета, 1976. – С. 17 – 31.
296. Фехнер, М.В. К вопросу об экономических связях древнерусской деревни / М.В. Фехнер // Труды Государственного исторического музея. Вып. 33: Очерки по истории русской деревни X – XIII вв. – М.: Советская Россия», 1959. – С. 149 – 224.

297. Фроянов, И.Я. Города-государства Древней Руси / И.Я. Фроянов, А.Ю. Дворниченко. – Л.: Издательство Ленинградского университета, 1988. – 269 с.
298. Фроянов, И.Я. Киевская Русь: Главные черты социально-экономического строя / И.Я. Фроянов. – СПб: Издательство С-Петербургского университета, 1999. – 372 с.
299. Фроянов, И.Я. Рабство и данничество у восточных славян / И.Я. Фроянов. – СПб: Издательство С-Петербургского университета, 1996. – 512 с.
300. Харитонович, З.А. Керамика городищ Северной Беларуси / З.А. Харитонович // Беларускае Падзвінне: вопыт, методыка і вынікі палявых даследаванняў (да 80-годдзя пачатку археалагічных раскопак у г. Полацку): зб. навук. прац рэсп. навук.-практ. семінара, Полацк, 20 – 21 лістап. 2008 г. / пад агульн. рэд. Д.У. Дука, У.А. Лобача. – Наваполацк: ПДУ, 2009. – С. 97 – 105.
301. Чантурия, Ю.В. Градостроительное искусство Беларуси второй половины XVI – первой половины XIX в.: Средневековое наследие, Ренессанс, барокко, классицизм / Ю.В. Чантурия. – Минск: Белорусская наука, 2005. – 375 с.
302. Чантурия, Ю.В. Градостроительство Беларуси IX – XIV вв. / Ю.В. Чантурия // Архітэктура Беларусі: нарысы эвалюцыі ва ўсходнеславян. і еўрап. кантэксце. У 4 т. Т. 1. IX – XIV стст. / А.І. Лакотка [і інш.]; навук. рэд. А.І. Лакотка. – Мн.: Бел. навука. 2005. – С. 64 – 105.
303. Шадыра, В.І. Беларускае Падзвінне (I тысячагоддзе н. э.) / В.І. Шадыра. – Мінск: ДНУ “Інстытут гісторыі НАН Беларусі”, 2006. – 150 с., іл.
304. Шайкоў, В. Аб некаторых сацыяльна-дэмаграфічных аспектах гісторыі Полацка XVI – першай чвэрці XIX ст. у святле айчыннай гістарыяграфіі / В. Шайкоў // Полацк: карані нашага радаводу / Полац. дзярж. ун-т; рэд. А. Мальдзіс і інш. – Полацк, 1996. – С. 144 – 150.
305. Шламков, В.Е. Дневник археологических разведок на посаде древнего Полоцка / В.Е. Шламков // Архіў ІГНАНБ. Вопіс 1. Спр. № 92.
306. Шмидт, Е.А. Археологические культуры второй половины I тыс. н. э. в Смоленском Поднепровье и Подвинье / Е.А. Шмидт // ГАЗ. – 2005. – № 20. – С. 69 – 72.
307. Шмидт, Е.А. Памятники типа Тушемля-Колочин и формирование древнерусских племён в северной части Верхнего Поднепровья / Е.А. Шмидт // Проблемы археологии южной Руси. Материалы историко-археологического семинара “Чернигов и его округа в IX – XIII вв.” (Чернигов, 26 – 28 сентября 1998 г.). – Киев: Наукова думка, 1990. – С. 41 – 47.
308. Шмидт, Е.А. Тушемлинская культура на Верхнем Днепре и формирование смоленско-полоцких кривичей / Е.А. Шмидт // Северная Русь и

её соседи в эпоху раннего средневековья: Межвузовский сборник. – Л.: Изд-во Лен. ун-та, 1982. – С. 98 – 103.

309. Штыхаў, Г.В. Дасягненні і перспектывы археалагічнага вывучэння Полацка / Г.В. Штыхаў // ГАППЗ: матэрыялы V Міжнароднай навуковай канферэнцыі (24 – 25 кастрычніка 2007 г.). – Полацк: НППКМЗ, 2009. – С. 352 – 357.

310. Штыхаў, Г.В. Крывічы: Па матэрыялах раскопак курганоў у Паўночнай Беларусі / Г.В. Штыхаў / Пад. рэд. М.А. Ткачова. –Мн.: Навука і тэхніка, 1992. – 191 с.: іл.

311. Штыхаў, Г.В. Крывічы / Г.В. Штыхаў // Археалогія Беларусі: энцыклапедыя. У 2 т. Т. 1. А – К / рэдкал. : Т.У. Бялова (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск: Беларус. Энцыкл. імя П.Броўкі, 2009. – С. 471 – 472.

312. Штыхаў, Г.В. Старажытныя дзяржавы на тэрыторыі Беларусі / Г.В. Штыхаў. Серыя “Гісторыя Бацькаўшчыны” дадатак да часопіса “Права і эканоміка” – Мн., 1999. – 76 с.

313. Штыхов, Г.В. Города Полоцкой земли (IX – XIII вв.) / Г.В. Штыхов. – Мн.: Наука и техника, 1978. – 160 с., ил.

314. Штыхов, Г.В. Города северной и центральной Белоруссии / Г.В. Штыхов // Очерки по археологии Белоруссии. Ч. II. – Мн.: Наука и техника, 1972. – С. 73 – 95.

315. Штыхов, Г.В. Древний Полоцк (IX – XIII вв.) / Г.В. Штыхов. – Мн., «Наука и техника», 1975. – 136 с., ил.

316. Штыхов, Г.В. Киев и древние города Белоруссии Г.В. Штыхов // Древнерусское государство и славяне. – Мн., 1983. С. 56 – 57.

317. Штыхов, Г.В. Отчёт о работах в 1979 г. в окрестностях Минска и в других местах Полоцкой земли / Г.В. Штыхов // Архіў ІГНАНБ. – Воп. 1. – Спр. 635.

318. Штыхов, Г.В. Отчёт о раскопках в 1980 г. в северной части Белоруссии / Г.В. Штыхов // Архіў ІГНАНБ. – Воп. 1. – Спр. 691.

319. Штыхов, Г.В. Отчёт о раскопках в Витебске и археологических разведках в Полоцке, Шклове и Орше в 1964 году / Г.В. Штыхов // Архіў ІГНАНБ. – Воп. 1. – Спр. 245.

320. Штыхов, Г.В. Отчёт о раскопках в Полоцке в 1967 году / Г.В. Штыхов // Архіў ІГНАНБ. – Воп. 1. – Спр. 315.

321. Штыхов, Г.В. Отчёт о раскопках в Полоцке и Витебске в 1963 году / Г.В. Штыхов // Архіў ІГНАНБ. – Воп. 1. – Спр. 216.

322. Штыхов, Г.В. Отчёт о раскопках в Северной Белоруссии в 1968 году / Г.В. Штыхов // Архіў ІГНАНБ. – Воп. 1. – Спр. 349.

323. Штыхов, Г.В. Отчёт о раскопках на полоцком городище и на мысах вдоль Полоты в 1962 г. / Г.В. Штыхов // Архіў ІГНАНБ. – Воп. 1. – Спр. 129.

324. Штыхов, Г.В. Принципы анализа материалов о возникновении и развитии городов Древней Руси / Г.В. Штыхов // *Študijné zvesti archeologického ústavu slovenskej akademie vied*. Т. 25. Nitra, 1988. – С. 169 – 176.
325. Штыхов, Г.В. Прошлое города по археологическим раскопкам и летописям / Г.В. Штыхов // Полоцк: Ист. очерк / АН БССР. Ин-т истории; Редкол.: П.Т. Петриков (отв. Ред.) и др. 2-е изд., перераб и доп. – Мн.: Наука и техника, 1987. – С. 8 – 18.
326. Штыхов, Г.В. Средневековые города Беларуси и их предшественники (к проблеме восточнославянского протогорода) Г.В. Штыхов // Вестник ПГУ. Серия А. Гуманитарные науки. 2008. № 1. – С. 2 – 6.
327. Щапова, Ю.Л. Стекланные бусы Древнего Новгорода / Ю.Л. Щапова // Труды Новгородской археологической экспедиции // МИА. Вып. 55. – М.: Изд-во АН СССР, 1956. – С. 164 – 179.
328. Якимович, Ю.А. Зодчество Белоруссии XVI – XVIII вв. / Ю.А. Якимович. – Минск: Наука и техника, 1991. – 368 с.
329. Янин, В.Л. Основные итоги археологического изучения Новгорода / В.Л. Янин // Труды VI Международного Конгресса славянской археологии. Т. 2. Славянский средневековый город. – М.: НПБО “Фонд археологии”, 1997. – С. 6 – 12.
330. Яніцкая, М.М. Вытокі шкларобства Беларусі / Рэд. Г.В. Штыхаў / М.М. Яницкая. – Мн.: Навука і тэхніка, 1980. – 160 с.
331. Ярашэвіч, А. Полацкі кляштар бернардзінцаў / А. Ярашэвіч // Энцыкл.: гісторыі Беларусі: у 6 т. – Мінск, 1999. – Т. 5. – С. 536.
332. Ярошевич, А.А. Иконы белорусской школы в коллекции Полоцкого историко-культурного заповедника / А.А. Ярошевич // Художественная галерея в Полоцке. – Мн.: «Рифтур», 2009. – С. 19 – 25
333. Ярошевич, А.А. Иконы из экиманской церкви в коллекции Полоцкого историко-культурного заповедника / А.А. Ярошевич // ГАППЗ: матэрыялы V Міжнароднай навуковай канферэнцыі (24 – 25 кастрычніка 2007 г.). – Полоцк: НПГКМЗ, 2009. – С. 233 – 237.
334. Alexandrowicz, S. Źródła kartograficzne do wyprawy połockiej Stefana Batorego roku 1579 / S. Alexandrowicz // *Od armii koputowej do narodowej (XV – XX w.)* / Red. Z. Karpus i W. Rezmer. – Toruń, 1998. – S. 17 – 43.
335. Baranowski, A. Urbanistyka Połocka w okresie baroku / A. Baranowski // *Kwartalnik architektury i urbanistyki*. Т. XXXIX, zeszyt 1. – 1994. – S. 25 – 34.
336. Paszenda, J. Połock (Polocia), kolegium 1580 – 1820 / J. Paszenda // *Encyklopedia wiedzy o jezuitach na ziemiach Polski i Litwy 1564 – 1995*. – Kraków, 1996. – S. 524 – 528.

337. Kadulska, I. Akademia Połocka u progu działalności / I. Kadulska // ГАППЗ: матэрыялы V Міжнароднай навуковай канферэнцыі (24 – 25 кастрычніка 2007 г.). – Полацк: НППГКМЗ, 2009. – С. 245 – 251.
338. Kodeks dyplomatyczny katedry i diecezji Wileńskiej. T. 1 (1387 – 1507). Wydali ks. Jan Fijałek i Władysław Semkowicz – Kraków: Nakładem Polskiej Akademii umiejętności, 1948. – 771 s.
339. Kruppé, J. Garnczarstwo późnośredniowieczne w Polsce / J. Kruppé // Studia i materiały z historii kultury materialnej. – 1981. – T. LIII. – Cz. 2. Karty katalogowe. – 78 s.
340. LVIA. F. 599. – Ap. 1. – B. 3. Материалы научного и другого характера Викентия Меницкого.
341. LVIA. F. 599. – Ap. 1. – B. 43. Документы XV – XVI вв. (оригиналы и копии), относящиеся к Полоцкой земле.
342. Lustrator Połocki z Dobr Ex – Iezuickich, ad Archivum J.O. Xcia, Jmci. Radziwiłła, Mar.Gener.Konf.: WXL. C.D., рyкaпіс, 1774 г. // НППГКМЗ, кніга паступленняў-17, № 20222.
343. Mienicki, R. Try dokumenty z wieku XV dotyczące ziemi połockiej R. Mienicki // Odbitka z “Ateneum Wileńskiego”. T. VII. Zeszyt 3 – 4. – Wilno, 1931. – 13 s.
344. Mühle, E. Die städtischen Handelszentren der nordwestlichen Ruß : Anfänge und frühe Entwicklung altrussischer Städte bis gegen Ende des 12 Jahrhunderts / E. Mühle. – Stuttgart : Steiner, 1991. – 371 p.
345. Рucko, W. Княжий двор в Киеве / W. Рucko // Zamek i dwór w Średniowieczu od XI do XV wieku. Materiały XIX Seminarium Mediewistycznego. – Poznań: Wyd. PTPN, 2001. – S. 83 – 91.
346. Rohdewald, S. Ot veče k gorodskomu sovetu: o razvitii organov polotskich gorozhan do načala XIV veka / S. Rohdewald // Беларускі горад у часе і прасторы: 500 гадоў Полацкай магдэбургіі: Зборнік навуковых прац. – Наваполацк: ПДУ, 2001. – С. 15 – 25.
347. Rohdewald, S. “Vom Polocker Venedig”. Kollektives Handeln sozialer Gruppen einer Stadt zwischen Ost-und Mitteleuropa (Mittelalter, frühe Neuzeit, 19. Jh. Bis 1914) / S. Rohdewald. – Stuttgart: Franz Steiner Verlag, 2005. – 585 p.
348. Topolska, M. Społeczestwo i kultura w Wielkim Księstwie Litewskim od XV do XVIII wieku / M. Topolska. – Poznań; Zielona Góra: Bogucki wydawnictwo naukowe, 2002. – 448 s., il.
349. Wyrobisz, A. Warunki rozwoju przemysłu w Polsce w XVI i pierwszej połowie XVII w. / A. Wyrobisz // Studia i materiały z historii kultury materialnej. – 1976. – T. LI. – S. 197 – 244.
350. Wyrobisz, A. Szkło w Polsce od XIV do XVII w. / A. Wyrobisz. – Wrocław - Warszawa - Kraków: Wyd. PAN, 1968. – 223 s.

351. Wyrobisz A. Wytwórczość szklarska od połowy XIII do połowy XVII w. // Polskie szkło do połowy XIX w. / A. Wyrobisz. – Wrocław - Warszawa - Kraków - Gdańsk - Łódź, 1987. – S. 48 - 62.

Спіс публікацый суіскальніка

Манаграфіі

1-А. Дук, Д.У. Полацк XVI – XVIII стагоддзяў: нарысы тапаграфіі, гісторыі матэрыяльнай культуры і арганізацыі жыццёвай прасторы насельніцтва беларускага горада / Д.У. Дук. – Наваполацк: ПДУ, 2007. – 268 с.: іл.

2-А. Дук, Д.У. Полацк і палачане (IX – XVIII стст.) / Д. У. Дук. – Наваполацк : ПДУ, 2010. – 180 с., [22 л. іл].

Вучэбна-метадычныя выданні

3-А. Дук, Д.У. Гісторыя Полацка: па матэрыялах археалагічных даследаванняў. Вучэбна-метадычны комплекс для студ. спец. 1-21 03 01-01 01 “Гісторыя Беларусі”, 1-02 01 02-04 “Гісторыя. Англійская мова” / Д.У. Дук. – Наваполацк: УА “ПДУ”, 2006. – 112 с.

4-А. Дук, Д. У. Археалогія : вучэб.-метадыч. комплекс для студэнтаў спец. 1-21 03 01 “Гісторыя” / Д. У. Дук. – Наваполацк : ПДУ, 2009. – 156 с.

Артыкулы ў навуковых рэцэнзуемых часопісах і зборніках

5-А. Дук, Д. Аб полацкім некропалі X – XIII стст. / Д. Дук, М. Плавінскі // ГАЗ. – 2006. – № 22. – С. 173 – 186.

6-А. Дук, Д. Ад Рагвалода да Івана Грознага: Верхні Замак у сацыяльнай тапаграфіі Полацка / Д. Дук // БГЧ. – 2010. – № 5. – С. 8 – 12.

7-А. Дук, Д. Археалагічная разведка на Запалоцкім пасадзе Полацка ў 2003 г. / Д. Дук // МАБ. – 2006. – № 11. – С. 104 – 113.

8-А. Дук, Д. Археалагічныя раскопкі і нагляд за будаўнічымі работамі ў Полацку ў 2005 г. / Д. Дук // ГАЗ. – 2006. – № 21. – С. 211.

9-А. Дук, Д. Археалагічныя раскопкі на Запалоцкім пасадзе старажытнага Полацка / Д. Дук // ГАЗ. – 2005. – № 20. – С. 245 – 247.

- 10-А. Дук, Д. Археалагічныя раскопкі ў горадзе Полацку і Полацкім раёне ў 2006 г. / Д. Дук // ГАЗ. – 2007. – № 23. – С. 229 – 230.
- 11-А. Дук, Д. Большой пожар за две копейки / Д. Дук // Родина. – 2006. – № 4. – С. 14 – 15.
- 12-А. Дук, Д. Величие и безвестие: храмы Бельчицкого Борисоглебского монастыря в Полоцке / Д. Дук // Родина. – 2008. – № 8. – С. 43 – 45.
- 13-А. Дук, Д. Да вынікаў археалагічнага нагляду за будаўнічымі работамі на тэрыторыі былога Бельчыцкага Барысаглебскага манастыра ў Полацку ў 2003 г. / Д. Дук // ГАЗ. – 2004. – № 19. – С. 304.
- 14-А. Дук, Д. Да пытання тапаграфічнага развіцця Вялікага пасада Полацка ў XI ст. / Д. Дук, С. Тарасаў // ГАЗ. – 2005. – № 20. – С. 163 – 168.
- 15-А. Дук, Д. Древо жизни Полоцкого городища / Д. Дук // Родина. – 2007. – № 10. – С. 37 – 39.
- 16-А. Дук, Д. Камни из саги о Тидрике Бернском / Д. Дук // Родина. – 2006. – № 10. – С. 44 – 46.
- 17-А. Дук, Д. Кожевенно-сапожное ремесло Полоцка XVI – XVIII вв. (по итогам археологического надзора на территории Великого пасада в 2000 – 2002 гг.) / Д.В. Дук, А.А. Соловьёв // ГАЗ. – 2004. – № 19. – С. 241 – 250.
- 18-А. Дук, Д. Лакалізацыя асобных тапаграфічных аб'ектаў Полацка XVI – XVII стст. / Д. Дук // БГЧ. – 2006. – № 6. – С. 44 – 46.
- 19-А. Дук, Д. Палата, Запалоцце, Полацк – пачатак сярэднявечага горада / Д. Дук // БГЧ. – 2007. – № 3. – С. 33 – 36.
- 20-А. Дук, Д. Полацк у сістэме станаўлення і развіцця сацыялтапаграфічнай структуры старажытнарускіх гарадоў IX – XIII стст. / Д.У. Дук // ГАЗ. – 2008. – № 24. – С. 27 – 34.
- 21-А. Дук, Д. Святая София о седми версех / Д. Дук // Родина. – 2007 – № 6 – С. 63 – 67.
- 22-А. Дук, Д. Старажытныя славяне полацкага гарадзішча (780 – 1310 гг.) / Д. Дук // БГЧ. – 2008. – № 7. – С. 21 – 27.
- 23-А. Дук, Д. Унікальная знаходка з Полацка – керамічная чарнільніца з выявай князёў Барыса і Глеба / Д. Дук // ГАЗ. – 2005. – № 20. – С. 186 – 189.
- 24-А. Дук, Д.В. От вассалитета до равноправия: Социальные элиты Новгорода и Полоцка в IX – XIII вв. / Д.В. Дук // Родина. – 2009. – № 9. – С. 23 – 26.
- 25-А. Дук, Д.У. Абарончыя ўмацаванні полацкіх пасадаў XI – XVIII стст. / Д.У. Дук // Веснік Магілёўскага дзярж. ун-та імя А.А. Куляшова. Серыя А. Гуманітарныя навукі. – 2009. – № 2 – 3 (33). – С. 21 – 26.
- 26-А. Дук, Д.У. Археалагічны нагляд за правядзеннем будаўнічых работ у г. Полацку ў 2007 г. / Д.У. Дук // МАБ. – 2009. – № 17. – С. 219 – 220.

27-А. Дук, Д.У. Археалагічныя раскопкі на старажытным полацкім гарадзішчы ў 2007 г. / Д.У. Дук // МАБ. – 2009. – № 17. – С. 186 – 189.

28-А. Дук, Д.У. Выратавальныя археалагічныя раскопкі на тэрыторыі Вялікага пасада Полацка ў 2005 годзе / Д.У. Дук // Вестн. Полоц. гос. ун-та. Серия А. Гуманитарные науки. – 2007. – № 1. – С. 2 – 15.

29-А. Дук, Д.У. Гісторыя археалагічнага вывучэння полацкіх пасадаў / Д.У. Дук // Вестн. Полоц. гос. ун-та. Серия А. Гуманитарные науки. – 2009. – № 2. – С. 2 – 12.

30-А. Дук, Д.У. Новыя знаходкі рэнесанснай кафлі ў Полацку (да пытання аб сацыятапаграфічнай структуры Запалоцкага пасада ў першай палове XVI ст.) / Д.У. Дук, А.А. Салаўёў // Памятнікі эпохі жалеа і сраденвековыя Беларусі (к 60-летію О.Н. Левка) : МАБ. – 2007. – № 14. – С. 215 – 221.

31-А. Дук, Д.У. Полацкі пасады IX – XVII стагоддзяў: гісторыка-параўнаўчая характарыстыка / Д.У. Дук // Вестн. Полоц. гос. ун-та. Серия А. Гуманитарные науки. – 2009. – № 1. С. 2 – 8.

32-А. Дук, Д.У. Станаўленне Полацка ў IX – XIII стст. / Д.У. Дук // БГЧ. – 2007. – № 11. – С. 25 – 31.

Матэрыялы навуковых канферэнцый

33-А. Дук, Д. Роль и место этнических миграций в формировании славянской (кривичской) культуры на Подвинье / Д. Дук // Rytų Europos Kultūra migracijos kontekste. Tarpdalykiniai tyrimai. (Культура Восточной Европы в контексте миграции. Междисциплинарные исследования). – Lietuvos istorijos institutas: “Versus aureus”, 2007. – С. 473 – 490.

34-А. Дук, Д.В. К итогам археологического надзора за строительными работами на территории Бельчицкого Борисоглебского монастыря в городе Полоцке в 2003 году / Д.В. Дук // Труды Государственного Эрмитажа: [Т.] 46: Архитектура и археология Древней Руси: материалы научной конференции, посвящённой 100-летию со дня рождения М.К. Каргера (1903 – 1976) / Государственный Эрмитаж. – СПб.: Изд-во Гос. Эрмитажа, 2009. – С. 60 – 64.

35-А. Дук Д.У. Крыўцоў пасады у сацыятапаграфічнай структуры Полацка XI – XVIII стст. // Віцебскія старажытнасці: матэрыялы навука. канф., прысвеч. 50-годдзю знаходкі берасцяной граматы ў Віцебску і 150-годдзю з дня нараджэння А.Р. Брадоўскага, 22–23 кастрыч. 2009 г., Віцебск / рэдкал.: Г.У. Савіцкі і [інш.]. – Мінск: Медысонт, 2010. – С. 34–39.

36-А. Дук, Д.У. А.М. Ляўданскі – пачынальнік полацкай археалогіі / Д.У. Дук // Беларускае Падзвінне: вопыт, методыка і вынікі палявых даследаванняў (да 80-годдзя пачатку археалагічных раскопак у г. Полацку):

зб. навук. прац рэсп. навук.-практ. семінара, Полацк, 20 – 21 лістап. 2008 г. / пад агульн. рэд. Д.У. Дука, У.А. Лобача. – Наваполацк: ПДУ, 2009. – С. 3 – 4.

37-А. Дук, Д.У. Археалагічныя раскопкі на старажытным полацкім гарадзішчы ў 2007 г. / Д.У. Дук // Гісторыя і археалогія Полацка і Полацкай зямлі: матэрыялы V Міжнароднай навуковай канферэнцыі (24 – 25 кастрычніка 2007 г.). – Полацк: НППКМЗ, 2009. – С. 255 – 278.

38-А. Дук, Д.У. Ляпная кераміка і рэчавы комплекс вакольнага горада старажытнага Полацка (па выніках раскопак 2008 г.) / Д.У. Дук // Беларускае Падзвінне: вопыт, метадыка і вынікі палявых даследаванняў (да 80-годдзя пачатку археалагічных раскопак у г. Полацку): зб. навук. прац рэсп. навук.-практ. семінара, Полацк, 20 – 21 лістап. 2008 г. / пад агульн. рэд. Д.У. Дука, У.А. Лобача. – Наваполацк: ПДУ, 2009. – С. 9 – 30.

39-А. Дук, Д.У. Полацкае гарадзішча: міфы і рэаліі (па выніках археалагічных раскопак 2007 г.) / Д.У. Дук // Тэзісы V міжнароднай канферэнцыі “Гісторыя і археалогія Полацка і Полацкай зямлі”. / Уклад. Г.М. Раманенкава – Полацк: НППКМЗ, 2007. – С. 21 – 23.

40-А. Дук, Д.У. Шляхі пранікнення і распаўсюджвання культурна-стылістычных накірункаў у матэрыяльнай культуры насельніцтва Полацка ад пачатку XVI да канца XVII ст. / Д.У. Дук // Сімяон Полацкі: светапогляд, грамадска-палітычная і літаратурная дзейнасць (матэрыялы II Міжнароднай навуковай канферэнцыі 18-19 лістапада 2004 г.). – Полацк: НППКМЗ, 2005. – С. 45 – 57.

41-А. Duk, D. Шляхі пранікнення і распаўсюджвання культурна-стылістычных накірункаў у матэрыяльнай культуры насельніцтва Полацка ад пачатку XVI да XVII ст. / D. Duk // *Podróznicy. Fundatorzy. Świąci.* – Poznań: Wyd. PTPN, 2008. – S. 89 – 95.

42-А. Duk, D., *Ethnic Processes on the Territory of the Belarussian Dvina Region in the Condition of Transaction from Heathenism to Christianity* / D. Duk, P. Miszyn // *Księga – Nauka – Wiara w średniowiecznej Europie.* – Poznań: Wyd. PTPN, 2004. – S. 144 – 150.

Артыкулы ў зборніках

43-А. Дук, Д. Полацкая касцярэзная майстэрня XV – першай паловы XVI стст. / Д. Дук // *Acta archaeologica Albaruthenica. Vol. II (Вып. 2)* / Уклад. М.А. Плавінскі, В.М. Сідаровіч. – Мінск : І.П. Логвінаў, 2007. – С. 86 – 101.

44-А. Дук, Д. Рэчавы комплекс з раскопак на Запалоцкім пасадзе старажытнага Полацка ў 2004 і 2006 гадах / Д. Дук // *Acta archaeologica*

Albaruthenica. Vol. V (Вып. 5) / Уклад. М.А. Плавінскі, В.М. Сідаровіч. – Мінск : І.П. Логвінаў, 2009. – С. 19 – 45.

45-А. Дук, Д.У. Да вынікаў археалагічных раскопак на Запалоцкім пасадзе старажытнага Полацка ў 2004 г. / Д.У. Дук // Археалагічны зборнік. Вып. 1 / Нац. музей гісторыі і культуры Беларусі; уклад. М.А. Плавінскі, В.М. Сідаровіч. – Мінск: Юніпак, 2006. – С. 52 – 57.

46-А. Дук, Д. Феномен станаўлення дзяржаўнасці на землях полацкіх крывічоў (IX – XI стст.) / Д. Дук // Спадчына. – 2003. – № 6. – С. 40 – 46.